

Falchs

4

Grup de divulgació
de la història de Fals

FULLS DE DIVULGACIÓ DE LA HISTÒRIA DE FALS

JULIOL 2004, NÚMERO 4

Cal Mestre

Antoni Jubert Selga era un mestre de cases originari de Fonollosa que va venir a Fals, on va trobar la seva dona Rosa Galí. El 15 de desembre de 1816, la pubilla del Tatger, que era la senyora Maria Alsina i Tatger, va vendre-li un tros de terra de la seva propietat limitant amb les terres d'Oliveres. El tros consistia en un espai quadrat de vuit canes de costat per fer-s'hi una casa d'un sol foc, mentre que la resta era per hort o pati. El límit de la terra era un caminet que anava del Tatger a Oliveres i al Torrent. Hi ha però, un element que no lliga amb la informació anterior; la llinda d'una finestra del cantó de migdia mostra l'any 1807. El nom de la casa prové doncs, de l'ofici de l'home que la va edificar. Més endavant, la casa va dir-se cal Mestre Costurer, però en desconeixem el motiu, ja que a la casa mai no hi va viure un sastre, sinó paletes i pagesos.

L'any 1848, l'Antoni va demanar permís per poder tenir dos focs a la casa, és a dir, que la poguessin habitar dues famílies. L'amo del Tatger, que era llavors Andreu Llussà, va autoritzar l'ampliació mitjançant un pagament de 15 lliures. El 1847 va comprar a l'amo d'Oliveres de Cantacorps un tros a la vora del torrent per fer-ne hort. Va caldre però, fer una paret de pedra per protegir la terra de les torrentades. Com que no va poder pagar de seguida les 100 lliures del preu, va quedar establert un cens anual de 18 sous i nou diners. A finals de 1851, Josep Jubert Galí, el

fill gran de l'Antoni i la Rosa, que era mestre de cases com el pare, va casar-se amb la noia Antònia Pla Orriol, natural de Sant Martí de Torruella. El vestit de la núvia era ben bonic; un gipó de columbiana, faldilles i davantal de mussolina i caputxa de panyo. Era costum que el pare aprofités el casament del fill per nomenar-lo oficialment hereu, fixant però, una sèrie de condicions o reserves. Pels drets de legitima, el pare va donar al fill Gaietano la meitat del pati de casa, i a més a més, es va comprometre a pagar la feina dels paletes per aixecar-hi una casa per a ell. A la filla Maria li va destinar 25 lliures pel dot si es casava. Si es quedava per vestir sants, l'hereu l'havia de mantenir a casa. L'Antònia va venir acompanyada de 100 lliures de dot i una caixa plena de roba valorada en quatre duros. Per desgràcia l'Antònia no va sobreviure el primer embaràs, i el Josep va haver-se de tornar a casar. Ho va fer el desembre de 1853 amb Antònia Planas, filla de Joan Planas i Maria Rovira, tots dos de Sant Mateu de Bages.

L'any 1849 el Josep Jubert va signar un contracte de rabassa amb l'amo d'Oliveres, que era el senyor Ramon Soler de la Plana, resident a Palma de Mallorca. La terra es deia el Reguer, tenia quatre jornals de llauradura, i estava coberta gairebé tota de bosc. Els tractes eren els habituals, plantar els ceps, conrear degudament les vinyes i portar la quarta part de la collita a la casa de l'amo. Com a contribució pels censos que el Soler de la Plana havia de pagar al Duc de Cardona, el Josep havia de lliurar cada any per Nadal un pollastre i quatre pessetes en moneda.

L'Antoni Jubert va morir el 16 de maig de 1860, la seva muller ho va fer el 10 d'octubre de 1862. El Josep va fer testament davant del rector Josep Vall el 6 d'octubre de 1892. Deuria estar a les acaballes, perquè el van enterrar tres dies després. La seva muller va morir el 1898, a l'edat de 70 anys, deixant tres filles i un noi, el Josep, que seria qui heretaria la casa. Aquest Josep va casar-se el 1898 amb la xicota Àngela Soler, que era filla de Joan Soler Carol i Agnès Pons, de Castelltallat. Els capítols porten data de 5 de juny de 1899. El dot va ser de 25 lliures barceloneses, equivalents a 66 pessetes i escaig, i el Josep «...en su virtud y por las bellas cualidades que adornan a la Angela Soler le hace de esponsalicio la cantidad de 66 pesetas y 66 centimos que promete entregarle junto con el dote y en calidad de aumento de este siempre que venga el caso de restitucion, pero quiere que despues de la muerte de

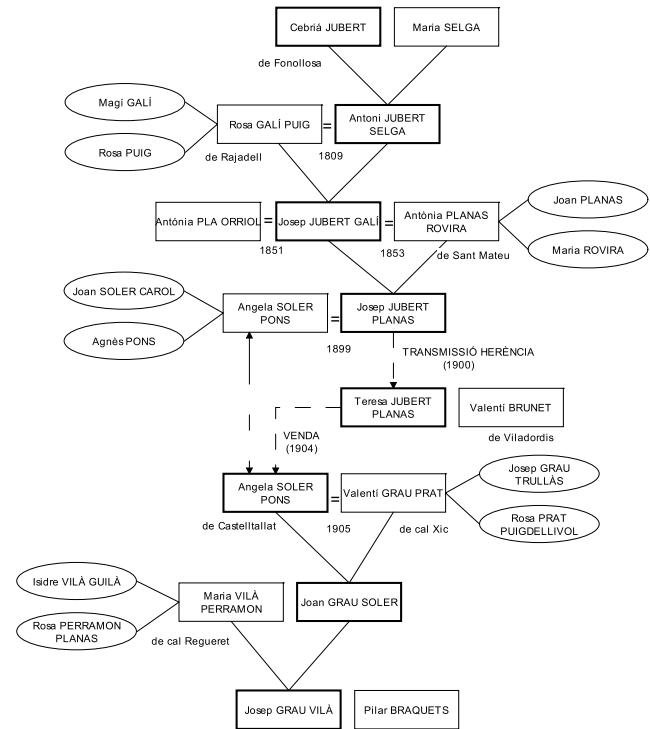

L'àvia Rosa Prat, el Valentí Grau i l'Angeleta, i els seus quatre fills

la referida Angela sea dicho esponsalicio para los hijos que tal vez nazcan de su proyectado enlace...»

Els desitjos no es van arribar a complir i el Josep va morir sense deixar descendència l'any 1904, i aleshores, d'acord amb el testament del pare, l'herència va passar a la seva germana Teresa Jubert Planas. Aquesta estava casada a Viladordis amb Valentí Brunet, i la seva cunyada Àngela es va veure obligada a comprar-li l'herència per continuar vivint a la casa. La compra es va fer a Manresa davant de notari el 17 d'abril de 1904. El preu estipulat va ser de 800 pessetes, una petita part de les quals va anar a parar a les mans de la Filomena Jubert, una altra germana encara soltera. Al cap d'una setmana l'Àngela va comprar-li també la vinya del Reguer i la del Grauet, pagant-ne 1.200 pessetes. Per poder fer front als pagaments, l'Àngela va manllevar 1.500 pessetes a Salvador Soler, un parent. El gener de 1905 l'Àngela Soler Pons va contraure segones nupcies amb Valentí Grau Prat, el fill gran de Josep Grau de cal Xic del Tinai. La vídua era encara jove, tenia només vint-i-sis anys, mentre que el seu segon marit en tenia tres més que ella. El dot va consistir en la casa i les dues vinyes abans esmentades, mentre que el Valentí va oferir a l'Àngela 750 pts. Però com que no les tenia en efectiu, va haver d'hipotecar a favor de la seva futura dona l'hort que tenia al Torrent.

Van casar-se doncs, i el matrimoni va donar quatre fills, dos nois; el Joanet i el Ton, i dues noies, la Maria i l'Agnès. El Valentí no era considerat l'amo de la casa, sinó solament l'usufructuari de la seva dona, la veritable mestressa. Ell, però, va comprar els drets de terres a la Creu, al Pla del Forn, al Camí Ral i a la costa del Grauet. L'any 1907, el Valentí va posar-se d'acord amb el seu veí Josep Serra de cal Baumé, per tal de destinar cadascú un tros de pati a fer una era d'ús compartit. La casa va mantenir en funcionament, fins a començaments de la dècada dels 40, el forn de coure el pa. L'especialitat de l'Angeleta eren unes barretes primes, anomenades "croquits", que no faltaven a cap cuina i feien les delícies dels petits de casa. I aquí no acaben les virtuts de l'Àngela; va assistir la majoria de parts del poble com a "comadrona", elaborava olis i ungüents medicinals i era reconeguda la seva fama de remeiera. Quan va morir Valentí Grau el 25 de març de 1941, cal Mestre va passar al seu fill Joan Grau Soler. Aquest s'havia casat el novembre de 1933 amb la noia Maria Vilà Perramon, la qual era descendent d'Isidre Vilà Guilà, de

cal Canonge, i de Rosa Perramon Planas, de cal Regueret. Aquest matrimoni va tenir cinc fills; Valentí, Isidre, Josep, Conxita i Rosa. El Joan i el seu germà Ton van cultivar les terres de Cal Mestre durant molts anys. El Joanet va ajudar el seu germà a plantar la vinya de Cal Miralles i la del Dalmau perquè així, quan el Ton es casés, pogués anar a viure a Cal Xic i continuar fent de pagès. Però malauradament el Ton no hi va poder anar mai a viure. Amb 18 anys va ser cridat a la guerra amb els de la lleva del biberó i el van matar.

El Joan alternava la feina de pagès amb la de traginer. Carretejava amb el seu carro els troncs que es tallaven als boscos de les rodalies fins a la serradora que hi havia al barri de l'estació de Rajadell. Li servia de suplement als migrats guanyats de la vida de pagès. Al seu fill gran no li va interessar el conreu de la terra i va anar a treballar a Sabadell. Va quedar-se a cal Mestre el Josep Grau Vilà, que està casat amb Pilar Braquets i té tres filles: la Marta, la Laura i l'Agnès. El Josep és un dels pocs pagesos de Fals que encara viuen exclusivament de la terra; mena diversos trossos de regadiu i de secà, i un cop a la setmana baixa a mercat a vendre.